

Uchwała Nr XVII/101/20
Rady Gminy Ciechanów
z dnia 27 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, 924 i 1818) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ciechanów.

§ 3.

Uchwała podlega ogłoszeniu i wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Eugeniusz Olszewski

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt.1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenia go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3-letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowania dzieci w rodzinach biologicznych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych, przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2020 – 2022

1. Wprowadzenie

§1.

1. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2019 r. 1111 ze zm.) nałożyła na gminę obowiązek objęcia szczególną pomocą rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ten obowiązek realizowany jest w oparciu o założenia 3 – letniego programu wspierania rodziny , zwanego dalej „ programem”.

2. Zapisy ww. ustawy wpisane są w bieżące zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie działającego w szczególności na podstawie:

- a) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
 - b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ;
 - c) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ;
 - d) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ;
 - e) ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - f) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
 - g) ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
 - h) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem”;
- oraz innych ustaw i przepisów towarzyszących działalności instytucjonalnej pomocy społecznej.

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest dla dziecka najbardziej stabilnym punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej jak również materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna , odpowiedzialna, wydolna wychowawczo jest źródłem poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości dla dziecka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać wiele czynników, zjawisk patologicznych, które czynią ją dysfunkcyjną. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. Wspólne działania instytucji zajmujących się rodziną muszą zapobiegać jej społecznemu wykluczeniu. Rodzina , w której zostały poważnie zachwiane funkcje opiekuńczo – wychowawcze wymaga stałego monitorowania ze strony pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służb medycznych, policji, kuratorów sądowych oraz ścisłej współpracy instytucjonalnej na różnych szczeblach. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska lokalnego, bliższych i dalszych krewnych , a wreszcie aktywnością własną rodziny dotkniętej problemem dysfunkcyjnym. Działania na rzecz rodziny powinny być prowadzone przez wykształconą, kompetentną i obiektywną kadrę, podejmowane bez zbędnej zwłoki, odpowiadające bieżącemu

zapotrzebowaniu społecznemu. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

2. Analiza sytuacji rodzin na terenie Gminy Ciechanów.

§ 2.

Gminny program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest kontynuacją 3 letniego programu, który był realizowany w latach 2017-2019. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone. Teren Gminy Ciechanów na dzień 31 grudnia 2019r. zamieszkiwało 7104 osoby. Rodziny z Gminy Ciechanów korzystają z wielu form wsparcia dzięki obowiązującym przepisom wielu ustaw w obszarze pomocy społecznej, dedykowanych rodzinie.

W 2019r. rodziny korzystały m.in. ze wsparcia w formie:

- a) świadczeń rodzinnych – 265 rodziny
- b) świadczeń z funduszu alimentacyjnego- 25 rodzin
- c) świadczeń wychowawczych – 874 rodziny
- d) Karty Dużej Rodziny- 267 rodzin
- e) Posiłek w szkole i w domu- 52 rodzin
- f) POPŻ 2014-2020 – 138 rodzin
- g) Dobry start- 708 rodzin
- h) zasiłek stały – 17 rodzin
- i) zasiłek okresowy – 14 rodzin
- j) zasiłek celowy w tym zasiłek specjalny celowy – 114 rodzin
- k) praca socjalna – 174 rodziny

Pracownicy GOPS Ciechanów wraz z przedstawicielami instytucji wykonujących zadania na rzecz rodziny tworzą Zespół Interdyscyplinarny działający przy Urzędzie Gminy Ciechanów. Podejmują działania na rzecz rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty”. Obserwuje się tendencję malejącą w zakresie procedury „NK”, w 2018r. aktywnych było 17 „NK” zaś w 2019 – 4 „NK”. W przypadku braku możliwości skutecznej pomocy i interwencji w zakresie problemu przemocy w rodzinie składane są wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny lub zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat zmniejszyła się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Spadła liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa czy bezrobocia. Wynika to z objęcia wsparciem rodzin wychowujących dzieci świadczeniem 500+. Obecnie niedostatek zauważany jest w rodzinach rencistów czy osób niepełnosprawnych. Wydaje się, że sytuacja finansowa rodzin na terenie Gminy Ciechanów poprawiła się, ale jednocześnie daje się zauważyć kryzys rodziny, bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zaburzoną komunikacją między rodzicami, a dziećmi. Dlatego konieczne jest utrzymanie zatrudnienia asystenta rodziny, który będzie starał się wspierać rodzinę w kryzysie oraz chronić dzieci przed umieszczeniem ich w pieczy zastępczej. Zatrudniony w GOPS asystent rodziny w 2019r. pracował z 13 rodzinami w miejscu ich zamieszkania (30 dzieci w rodzinach). Asystent pełni wiele ról, od psychologa, nauczyciela, doradcy do przyjaciela, któremu się ufa.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. W 2019r. ze środków budżetu gminy zostały pokryte koszty pobytu 6 dzieci w rodzinach zastępczych wysokości 15 777,26 zł. Co roku koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych rosną.

3. Cel główny programu:

§ 3.

1. Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych , a także zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej .

2. Zgodnie z przyjętym rządowym programem „ Za życiem ” gminny program wspierania rodziny obejmie systemem wsparcia rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą.

4. Cele szczegółowe programu:

§ 4.

1. Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

2. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dziecka.

3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

4. Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinie.

5. Zadania:

§ 5.

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym rozpoznawanie – analiza sytuacji rodziny i jej otoczenia oraz przyczyn kryzysu podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- a) objęcie dożywianiem wszystkich wymagających tego dzieci, uczniów szkół podstawowych , gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych w formie gorącego posiłku,
- b) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków i pomocy w naturze, kwalifikowanie do POPŻ 2014-2020,
- d) systematyczna praca socjalna z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami poprzez tworzenie indywidualnych programów naprawczych (kontrakty socjalne) dla rodzin,
- e) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, przedstawicieli innych zawodów, specjalistów kontaktujących się z rodziną ,
- b) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem we współpracy ze strukturami powiatowymi m. in z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez organizowanie i finansowanie ze środków gminy spotkań , warsztatów ze specjalistami i terapeutami,
- d) wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny poprzez udział w zróżnicowanych formach szkolenia,
- e) zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez: profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,
- f) zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez: zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, pomoc w odzyskaniu

dzieci przez rodzinę, pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i najważniejszych ról w rodzinie, współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodzina.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin biologicznych, w szczególności:

- a) bieżąca współpraca z podmiotami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, zatem praca realizowana poprzez powoływanie roboczych grup interdyscyplinarnych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Urzędzie Gminy Ciechanów, w skład których wchodzi: pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, funkcjonariusze policji, kuratorzy sądowi, przedstawiciele samorządu gminnego, radca prawny i inni specjaliści,
- b) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny ,
- c) interwencja kryzysowa w rodzinie.

5. Pomoc w formie aktywności rodzin wspierających :

- a) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
- b) pomoc w nauce,
- c) wypracowanie nawyków wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- d) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- e) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych,
- f) prowadzenie gospodarstwa domowego w tym, oczywistych spraw dla rodziny jak: nauka gotowania , sprzątnia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

6. Poradnictwo specjalistyczne:

- a) praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego tj.: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, rodzinnego, terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji rodzinnych.
- b) poradnictwem specjalistycznym jest praca asystenta rodziny, prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, której celem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- c) pracę asystenta z rodziną należy prowadzić do momentu uzyskania przez rodzinę założonych celów, przede wszystkim przywrócenia właściwych funkcji opiekuńczo – wychowawczych wewnątrz rodziny jak i w najbliższym jej otoczeniu.

7. Profilaktyka:

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowych funkcji komórki społecznej, jaką jest rodzina,
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin , wyrównywanie szans oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,

8. Koordynowanie działań asystenta rodziny na rzecz kobiet w ciąży i rodzin na podstawie ustawy „ Za życiem”:

- a) opracowywanie wspólnie z rodzinami katalogu możliwego do uzyskania wsparcia: psychologicznego, prawnego, rehabilitacyjno-leczniczego, finansowego i rzeczowego,
- b) załatwianie w imieniu rodzin na podstawie pisemnego upoważnienia spraw w różnych instytucjach,
- c) pomoc w zapewnieniu opieki wytchnieniowej dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.

6. Adresaci programu:

§ 6.

1. Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Wiejskiej Ciechanów, dotknięte zjawiskiem przemocy, problemem uzależnień , zagrożone ubóstwem, wykluczeniem

społecznym, długotrwałą chorobą, bezrobociem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Dzieci wymagające ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej , w szczególności dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.

3. Dysfunkcyjne rodziny, których problemy spowodowane są w głównej mierze niezaradnością życiową, złą sytuacją materialną, alkoholizmem przyczyniające się do powstania znacznych deficytów rozwojowych dzieci , gdyż niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb codziennych dziecka, prowadzi m.in. do niepowodzeń w szkole, izolacji społecznej, wchodzenie w konflikt z prawem.

4. Rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

5. Rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą.

7. Realizatorzy Programu:

§ 7.

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z następującymi instytucjami: placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Ciechanowie , Komendą Powiatową Policji, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rodzinnym i Nieletnich , kuratorami sądowymi, parafiami rzymsko-katolickim, PCK i innymi podmiotami w zależności od potrzeb.

8. Harmonogram realizacji programu:

§ 8.

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach programu, inicjowanie nowych rozwiązań, należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Program ustanowiony na lata 2020 – 2022 będzie realizowany na terenie Gminy . Na bieżąco będzie prowadzona diagnoza społeczna w środowiskach zagrożonych sytuacjami kryzysowymi, w celu dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych. Odrębnymi, szczególnymi działaniami będą objęte rodziny uprawnione do pomocy z programu „ Za życiem”. W terminie do 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

9. Efekty programu:

§ 9.

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny dziecka,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej naturalnych funkcji.

10. Ewaluacja programu:

§ 10.

Program ma charakter otwarty, co oznacza, że w ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby do wprowadzenia zmian i korekt w działaniach na rzecz rodzin objętych wsparciem.

Wskaźniki realizacji programu :

- a) liczba i formy udzielonej pomocy,
- b) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
- c) liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- d) liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
- e) liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodzin wspierających,
- f) liczba dzieci korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- g) liczba dzieci biorących udział w koloniach z programem profilaktycznym,
- h) liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną,

11. Finansowanie programu :

§ 11.

- a) środki własne gminy,
- b) dotacja z budżetu państwa,
- c) środki pozabudżetowe.

12. Podsumowanie:

§ 11.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia.